

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci **žalobkyně XXX**, nar. XX. X. XXXX, bytem XXX, **zastoupené Martinou Suchodolovou, advokátkou** se sídlem v Žamberku, Masarykovo náměstí 146, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Křižová 25, 225 08 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 12. 2014, č. j. 555 921 0954/315-PB,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne ze dne 3. 12. 2014, č. j. 555 921 0954/315-PB, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 2.600 Kč, a to do 14 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Martiny Suchodolové, advokátky se sídlem v Žamberku, Masarykovo náměstí 146.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Žalované rozhodnutí a žaloba

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 3. 12. 2014, č. j. 555 921 0954/315-PB (dále „též žalované rozhodnutí“), byly zamítnuty námitky (§ 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění

pozdějších předpisů, dále též „zák. č. 582/1991 Sb.“) žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2014, č. j. 555 921 0954, jímž žalovaná dle ustanovení § 29 odst. 1 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), přiznala žalobkyni ode dne 21. 5. 2014 starobní důchod ve výši 9.945,- Kč měsíčně.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně dne 11. 2. 2015 žalobu, v níž namítala, že žalovaná při rozhodování nezohlednila též (žalobkyně pečovala i o tři vlastní děti) péči žalobkyně o dvě manželovy děti, což mělo vliv na důchodový věk žalobkyně, tj. na věk potřebný podle zákona o důchodovém pojištění pro vznik nároku na starobní důchod (§ 32 zákona o důchodovém pojištění).

Žalobkyně v žalobě tvrdila, že se o děti manžela (XXX a XXX XXX) osobně starala již od července 1995, kdy začala žít s jejich otcem (XXX XXX) ve společné domácnosti. Otec dětí se v té době o děti staral prakticky sám, neboť jejich matka (XXX XXX) se zdržovala mimo domov, požívala alkohol, jejich manželství nebylo funkční. Manželství XXX a XXX XXX bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 24. 6. 1996, č. j. 10C 72/96-22, který nabyl právní moci dne 7. 8. 1996 (výrok I), resp. dne 9. 12. 1996 (výroky II a III). Zmíněným rozhodnutím Okresního soudu v Ústí nad Orlicí byly obě děti svěřeny do výchovy otce. Z odůvodnění citovaného rozsudku (resp. ze zprávy opatrovníka a Obecního úřadu XXX) je přitom dle žalobkyně zřejmé, že otec dětí žil již v té době ve společné domácnosti s žalobkyní (v odůvodnění rozsudku označena jako XXX XXX), která mu s péčí o děti a s jejich výchovou pomáhala. Matka XXX a XXX XXX se o ně v té době již nestarala a žila odděleně. Uvedené skutečnosti plynou dle žalobkyně i z odůvodnění rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 29. 12. 1995, č. j. 6C 251/95-17, kterým zmíněný soud rozhodl o žalobě matky dětí (XXX XXX) na určení výživného pro manželku.

Žalobkyně nesdílí právní názor žalované, dle kterého v posuzovaném případě nebyla splněna podmínka uvedená v § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, a to podmínka pětileté osobní péče o zmíněné dvě děti do doby nabytí jejich zletilosti, když dle názoru žalované je možné tuto péči žalobkyně zhodnotit až od 19. 11. 1997, kdy byli s otcem dětí (druhem) oddáni. Pro snížení důchodového věku z důvodu výchovy dětí manžela, které mu byly svěřeny do péče rozhodnutím soudu, není dle žalobkyně třeba, aby manželství existovalo od počátku výchovy dětí, neboť ustanovení § 20 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nevylučuje možnost, aby k uzavření manželství došlo později.

Z výše uvedených důvodů žalobkyně navrhla, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

II.

Vyjádření žalované

Žalovaná ve vyjádření k žalobě odkázala na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, které hodnotí jako věcně správné a zákonné. S odkazem na platnou a účinnou právní úpravu pak znovu zdůraznila, že statut družky pečující o druhovy děti nelze zhodnotit pro účely stanovení důchodového věku ženy ve smyslu ustanovení § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, byť později druh a družka uzavřeli manželství. Tuto péči lze dle žalované v případě žalobkyně zhodnotit teprve od 19. 11. 1997, kdy byla se svým druhem oddána. K tomuto datu však XXX

již dosáhl věku 14 let, tedy do 18 let nezbývalo alespoň 5 let. XXX sice dosáhla teprve věku 13 let, ale již dne 17. 9. 1997, tedy 2 měsíce před svatbou, proto do dosažení 18 let věku také nezbývalo celých pět let.

III.

Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále též „s. ř. s.“) žalované rozhodnutí a dospěl k závěru, že **ž a l o b a j e d ů v o d n á .**

Z § 32 odst. 1, 2 zákona o důchodovém pojištění plyne, že hranice pro určení důchodového věku ženy je odvislá od počtu vychovaných dětí.

Podle § 32 odst. 4. zákona o důchodovém pojištění je podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat.

Dle § 20 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění se dítětem pro účely tohoto zákona rozumí dítě vlastní nebo osvojené, a pokud se dále nestanoví jinak, též dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů. Dle odst. 2 citovaného ustanovení se za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu nebo na základě dohody rodičů schválené soudem, dítě manžela, nemá-li druhý z rodičů rodičovskou zodpovědnost, a dítě manžela, zemřel-li druhý rodič dítěte nebo není-li znám. Za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se považuje dále dítě, jež bylo převzato do péče na základě rozhodnutí soudu, orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo dřívějšího příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče budoucího osvojitele nebo do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem, a dítě, jež bylo převzato do péče na základě předběžného opatření vydaného v rámci řízení o svěřeni dítěte do výchovy.

Jak již např. v roce 2009 ve Sborníku stanovisek veřejného ochránce práv – důchody (strana 98 až 101; sborník je dostupný např. na http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/duchody.pdf) zdůraznil (s odkazem na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ve věci sp. zn. 2 Cao 16/2000) Veřejný ochránce práv (s jehož právním názorem se krajský soud ztotožňuje), je z textu ustanovení § 32 a § 20 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění patrné, že zákonodárce zamýšlel ocenit dlouhodobou osobní péčí žen o nezletilé děti tak, že v závislosti na počtu vychovaných dětí snížil hranici jejich důchodového věku. Protože vycházel z obvyklého stavu v české společnosti v polovině 90. let, kdy v naprosté většině případů o nezletilé děti pečovala jejich biologická matka, v případech rozvedených manželství byly děti svěřovány rovněž převážně matce a lidé žijící v dlouhodobějších vztazích uzavírali manželství v průměru častěji než v současnosti, považoval za skutečnost osvědčující dlouhodobou a stabilní péčí ženy o dítě, jehož není biologickou matkou, vznik některé ze skutečností uvedených v § 20 zákona o důchodovém pojištění. Zákonodárce však výslovně neuvedl, kdy k této skutečnosti musí dojít a formulací § 20

zákona o důchodovém pojištění dal orgánům správy sociálního zabezpečení možnost v odůvodněných případech uznat dobu faktické péče o dítě i tehdy, splní-li se některá z uvedených podmínek později než při započetí péče o dítě.

Krajský soud proto v projednávané věci přisvědčil žalobkyni v tom, že § 20 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nevylučuje, aby k uzavření manželství došlo později (tj. po zahájení osobní péče o dítě), neboť zákonný požadavek, aby šlo o děti manžela, je splněn. Současně tak je předchozí osobní péče o děti manžela postavena na roveň osobní péči o tyto děti v době trvání manželství. Opačný výklad by byl dle názoru krajského soudu značně formalistický (nadto by nezohledňoval společenskou realitu), a tudíž nesprávný.

Pro úplnost krajský soud dodává, že Nejvyšší správní soud již v minulosti k interpretaci § 20 zákona o důchodovém pojištění obdobným způsobem přistoupil (byť lze nalézt i příklady opačné – srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2013, č. j. 3 Ads 134/2012 – 23). Např. v odůvodnění rozsudku ze dne 4. 11. 2005, č. j. 4 Ads 67/2004-64 (publikován pod č. 233/2006 Sb. NSS), Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je-li stěžovatelka dítětem manželky zemřelého a její otec není znám, lze ji považovat za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů, a to i přesto, že ji zemřelý nepřevzal do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

IV.

Závěr a náklady řízení

Lze tedy uzavřít, že dle názoru krajského soudu žalovaná vyložila § 32 odst. 4 ve spojení § 20 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nesprávně, když podmínku začátku výchovy považovala za splněnou až ode dne, v němž žalobkyně s otcem dětí uzavřela sňatek (19. 11. 1997). Její rozhodnutí je tudíž nezákonné a krajskému soudu nezbylo, než ho podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit (výrok I). Rozhodl přitom bez jednání, když podmínky pro tento postup byly splněny. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Na žalobkyni bude, aby v dalším řízení osvědčila skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu (§ 12 zák. č. 582/1991 Sb.; k rozložení důkazního břemeno v řízení o důchodovou dávku srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2008, č. j. 3 Ads 88/2008 – 173). V této souvislosti krajský soud připomíná, že předpoklad „osobní péče o dítě“ pro splnění podmínky výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod znamená soustavnou a aktivní osobní péči ženy o dítě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. prosince 2003, č. j. 3 Ads 37/2003-49, publikovaný pod č. 1092/2004 Sb. NSS).

Krajský soud dále úspěšné žalobkyni (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) přiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II) tvořených:

- a) odměnou advokáta za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba /§11 vyhl. č. 177/1996 Sb./) dle § 7 bodu 3. ve spojení s § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 1.000,-- Kč (2 x 1.000,-- Kč),

- b) paušální náhradou hotových výdajů advokáta za 2 úkony právní služby po 300,-- Kč ve výši 600,-- Kč (převzetí a příprava zastoupení, žaloba /§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb./).

Platební místo (k rukám zástupce žalobkyně) bylo určeno v souladu s § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., přiměřená lhůta k splnění povinnosti uložené výrokem II pak v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

P o u č e n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 12. března 2015

Aleš Korejtko v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová